

ශේෂී අභ්‍යාස

(I) $u_r \equiv f(r+1) - f(r)$ නම, $\sum_{r=1}^n U_r \equiv f(n+1) - f(1)$ බව සාධනය කරන්න.

i) පුදු ල සඳහා $f(r) \equiv \lambda \frac{4r+1}{r(r+1)}$ ලෙස ගැනීමෙන් $\sum_{r=1}^n \frac{2r+1}{r(r+1)(r+2)}$ සොයන්න. මෙම ගැනීමෙන් එහි උක්තය දක්වා එහි උක්තය සොයන්න.

ii) පුදු ඩ සඳහා $f(r) \equiv \mu(r-1)r(r+2)$ ලෙස ගැනීමෙන් $\sum_{r=1}^n r(3r+5)$ සොයන්න. මෙම උක්තය අභ්‍යාරි නොවන බව ඔප්පු කරන්න. (1976)

(2) i) $n = \frac{1}{(2n-1)(2n+1)}$ නම, $u_n - u_{n+1}$ පූරු කරන්න. ඒ නයින්, $\sum_{r=1}^n \frac{1}{(2r-1)(2r+1)(2r+3)}$ සොයන්න. මෙම ගැනීයේ අනන්තයට උක්තය අපෝහනය කරන්න.

ii) $\frac{6-7x}{(1-x)(2-x)}$ හින්න හාග වලින් ප්‍රකාශ කරන්න. ඒ නයින් හෝ අන් අයුරකින් හෝ, $a_n = 2^{2-n} - 1$ මිට $\frac{6-7x}{(1-x)(2-x)} = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$ බව පෙන්වන්න. මේ ප්‍රසාරණය වලංගු වන්නේ x හි කටර අගය සඳහා දැඩි ප්‍රකාශ කරන්න. (1978)

(3) $S_n = \sum_{r=1}^n \frac{1}{r(r+1)(r+2)}$ නම, $S_n = \frac{1}{4} - \frac{1}{2(n+1)(n+2)}$ බව සාධනය කිරීමට ගණිත අභ්‍යාහනය හාවිතා කරන්න. $S_n' = \sum_{r=1}^n \frac{1}{r(r+1)}$ නම, $\frac{1}{r(r+1)} = \frac{1}{r} - \frac{1}{r+1}$ ලෙස ලිවිමෙන් S_n' සොයන්න. p ත් q ත් නියත විට, $S_n'' = \sum_{r=1}^n \frac{pr+q}{r(r+1)(r+2)}$ නම, $S_n'' = p \left[S_{n+1}' - \frac{1}{2} \right] + qS_n$ බව අපෝහනය කරන්න.

ඒ නයින්, ඉහත අන්තිමට සඳහන් කළ ගැනීය p ත් q හින් පියුලු අගය සඳහා අභ්‍යාරි බව පෙන්වා එහි අනන්තයට උක්තය සොයන්න. (1979)

(4) $\sum_{r=1}^n r = \frac{n}{2}(n+1)$ බව සාධනය කරන්න. පිළිවෙළින් $(2r+1)^3 - (2r-1)^3 \equiv 24r^2 + 2$ හා $\{r(r+1)\}^2 - \{r(r-1)\}^2 \equiv 4r^3$ සර්වසාම් උපයෝගී කරගනීමින් $\sum_{r=1}^n r^2 = \frac{n}{6} (n+1)(2n+1)$ බව එම $\sum_{r=1}^n r^3 = \frac{n^2}{4} (n+1)^2$ බවද පෙන්වන්න. ඉහත ප්‍රතිථ්‍ල හාවිතයන්, $S_n = \sum_{r=1}^n r(r+1)(r+2) = \frac{n}{4} (n+1)(n+2)(n+3)$ බව පෙන්වන්න. $u_r = \frac{1}{4S_r}$ නම, $u_r = \frac{A}{r(r+1)(r+2)} - \frac{B}{(r+1)(r+2)(r+3)}$ වන පරිදී A,B නියත සොයන්න. ඒ නයින්, $\sum_{r=1}^n U_r$ සොයා මෙම ගැනීය අභ්‍යාරි බව පෙන්වන්න. එහි අනන්තයට උක්තය ද සොයන්න. (1980)

(5) i) ගණිත අභ්‍යහනය කුමයෙන් $\sum_{r=1}^n r = \frac{1}{2} n(n+1)$ බව සාධනය කරන්න.

$r^3 - (r-1)^3 \equiv 3r^2 - 3r + 1$ සැරවසාමූල්‍ය හාවිතයෙන් $\sum_{r=1}^n r^2$ සොයන්න. ඒ තපින්,

$$\sum_{r=1}^n r(3r+1) \text{ සොයන්න.}$$

ii) $\frac{2r+1}{(r+2)(r+3)(r+4)} = \frac{A}{r+2} + \frac{B}{r+3} + \frac{C}{r+4}$ වන පරිදි A, B, C නියත සොයන්න. ඒ තපින්,
 $\sum_{r=1}^n \frac{2r+1}{(r+2)(r+3)(r+4)}$ අගයන්න.

ශේෂීය අගිසාරි බව අපෝහනය කර අනත්තයට එහි ලේකාය සොයන්න. (1981)

(6) $k > 1$ නම්, $\frac{(2k-1)}{2k} > \frac{(2k-2)}{(2k-1)}$ බව සාධනය කරන්න.

$$u_n = \frac{1,3,5,\dots,(2n-1)}{2,4,6,\dots,2n} \quad v_n = \frac{1,2,4,\dots,(2n-2)}{2,3,5,\dots,(2n-1)}, (n > 1) \quad \text{ද නම්, } u_n > v_n \text{ බව සාධනය}$$

කරන්න. $\left\{ \frac{1,3,5,\dots,(2n-1)}{2,4,6,\dots,2n} \right\} > \frac{1}{2\sqrt{n}}, (n > 1)$ බව අපෝහනය කරන්න. $W_n = \left\{ \frac{1,3,5,\dots,(2n-1)}{2,4,6,\dots,2n} \right\} (2n+1)$ නම්, $(W_{n+1} - W_n)$ සොයන්න. $\sum_{r=1}^{n+1} U_r = (W_{n+1} - 1)$ බව ද

$\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ අපරිමිත අශේෂීය අගිසාරි නොවන බව ද අපෝහනය කරන්න. (1982)

(7) i) n දන නිබුලයක් වන $U_n = \sum_{k=1}^{4n-1} \frac{1}{k}$ හා $V_n = \sum_{k=1}^{4n-1} \frac{(-1)^{k-1}}{k}$ ලෙස U_n හා V_n අරථ දක්වා ඇත. ගණිත අභ්‍යහන මූලධර්ම මගින් $U_n = V_n$ බව සාධනය කරන්න.

ii) $\sum_{k=0}^{n-1} r^k$ ගුණෝත්තර අශේෂීය ලේකා සොයන්න. $-1 < r < 1$ නම්,

$\lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=0}^{n-1} r^k$ පවතින බව අපෝහනය කරන්න. $r < -2$ නම් හෝ $r > 0$ නම් එවිට

$\lim_{n \rightarrow 0} \sum_{k=0}^{n-1} \frac{r}{(1+r)k}$ පවතින බව පෙන්වන්න. (1983)

(8) $\sum_{k=0}^{n-1} r^k$ ගුණෝත්තර අශේෂීයක ලේකා සොයන්න. $-1 < r < 1$ නම් එවිට $\lim_{n \rightarrow \infty}$

$\sum_{k=0}^{n-1} r^k$ පවතින බව අපෝහනය කරන්න. $S_n = \sum_{k=0}^{n-1} \frac{1}{10}$ සහ $S = \lim_{n \rightarrow \infty} S_n$ යැයි ගනිමු.

$(S - S_n) < 10^{-20}$ විම සඳහා නි අඩුතම අගය සොයන්න. (1984)

(9) $S_1, S_2, S_3, \dots, S_n, \dots$ යනු සියලු $n > 1$ සඳහා $S_1 > \sqrt{3}$ සහ $S_{n+1} = \frac{3(1+S_n)}{(3+S_n)}$ වන අයුරින් වූ දන සංඛ්‍යා අනුකූලයකි. S_n ඇසුරෙන් $(S_{n+1}^2 - 3)$ ප්‍රකාශ කරන්න. ගණිත අභ්‍යුහණ මූලධර්ම උපයෝගී කරගනීමින් සියලු දන නිවිල න සඳහා $S_n > \sqrt{3}$ බව පෙන්වන්න. සියලු දන නිවිල න සඳහා $S_{n+1} < S_n$ බව අපේක්ෂනය කරන්න. (1985)

(10) i) α සහ $-\beta$ යනු $k > 0$ ලු $x^2 - x - k = 0$ සම්කරණයෙහි දන සහ සංඛ්‍යා මූල වේ. $S_1, S_2, S_3, \dots, S_n, \dots$ යනු සියලු $n \geq 1$ සඳහා $S_1 > \alpha$ සහ $S_{n+1} = \sqrt{(k + S_n)}$ වන අයුරින් වූ දන සංඛ්‍යා අනුකූලයකි. $S_{n+2}^2 - S_{n+1}^2 = S_{n+1} - S_n$ බව පෙන්වන්න. ගණිත අභ්‍යුහන මූලධර්ම උපයෝගී කරගනීමින් සියලු දන නිවිල සඳහා $S_{n+1} < S_n$ සහ $S_n > \alpha$ බව පෙන්වන්න.

ii) $\frac{3}{1^2 \cdot 2^2} + \frac{5}{2^2 \cdot 3^2} + \frac{7}{3^2 \cdot 4^2} + \dots$ ශේෂීයෙහි න වන පදය u_n ලියා දක්වන්න.

$$u_n - u_{n+1} \text{ ආකාරයෙන් } u_n \text{ ප්‍රකාශ කර (මෙහි } u_n \text{ නිර්ණය කළ යුතු ය.) \sum_{k=1}^n U_k =$$

$$1 - \frac{1}{(n+1)^2} \text{ බව පෙන්වන්න. } \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=1}^n U_k \text{ පවතින බව අපේක්ෂනය කරන්න.}$$

(1986)

(11) i) $u_r = \frac{2r+1}{r(r+1)(r+2)}$ නම් හා $f(r) = \frac{\lambda r + \mu}{(r+1)(r+2)}$ වේ නම්, $f(r) - f(r-1) = u_r$ වන අයුරින් λ හා μ නියත නිර්ණය කරන්න. $\sum_{r=1}^n U_r$ අගයන්න. මෙම ශේෂීය අභ්‍යුහන බව සාධනය කර අනන්තයට එහි එකත සොයන්න.

ii) අනුයාත දන නිවිල 4 ක ගුණීය 24 න් බෙදිය හැකි බව පෙන්වන්න. $n > 2$ නම්, ගුණීත අභ්‍යුහන ක්‍රමය මගින් $n^5 - 5n^3 - 60n^2 - 56n$ යන්න 120 න් බෙදිය හැකි බව සාධනය කරන්න. (1987)

(12) i) $\frac{3}{1.2.4} + \frac{4}{2.3.5} + \frac{5}{3.4.6} + \dots$ ශේෂීයේ r වෙනි පදය වන u_r ලියා දක්වන්න. $f(r) - f(r-1)$ ආකාරයෙන් u_r ප්‍රකාශ කරන්න. මෙහි $f(r)$ යනු r හි ත්‍රිතියක් වේ. ඒනායින් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ $\sum_{r=1}^n U_r$ සොයන්න. මෙම ශේෂීය අභ්‍යුහන වේ ද? ඔබේ පිළිතුර සනාථ කරන්න.

ii) ගණිත අභ්‍යුහන මූලධර්ම උපයෝගී කරගනීමින් $2^{2n+1} - 9n^2 + 3n - 2$ යන්න 54න් බෙදෙන බව සාධනය කරන්න. මෙහි n යනු දන නිවිලයක් වේ. (1988)

(13) i) u_r යනු $\frac{1}{2} + \frac{14}{25} + \frac{14.7}{25.8} + \frac{14.7.10}{25.8.11} + \dots$ ශේෂීයේ r වෙනි පදය වේ. u_r ඇසුරෙන් u_{r+1} ප්‍රකාශ කරන්න. $f(r)$ යනු $f(r) - f(r-1) = u_r$ දී A හා B යනු නියතයන් ද වන $f(r) = (Ar+B)u_{r+1}$ වන අයුරින් වූ r හි ත්‍රිතියකි. A හා B හි අගයන් සොයා ඒනායින්, $\sum_{r=1}^n U_r = \frac{1}{2} \left\{ \frac{4.7.10 \dots (rn+1)}{2.5.8 \dots (rn-1)} - 1 \right\}$ බව පෙන්වන්න.

ii) n ඔනෑම දන නිවිලයක් සඳහා $3.5^{2n+1} + 2^{3n+1}$ යන්න 17 න් බෙදෙන බව ගණිත අභ්‍යුහණයෙන් සාධනය කරන්න. ස්වායත්ත ක්‍රමයක් මගින් ද ප්‍රතිච්ලිය ගොධනයන්න. (1989)

$$(14) \quad i) \quad \frac{1}{3!}, \frac{5}{4!}, \frac{11}{5!}, \frac{19}{6!} \dots \dots \text{ අනුකූලයේ } n \text{ වන පදය } u_n = \frac{\lambda}{n!} + \frac{\mu}{(n+1)!} + \frac{\nu}{(n+2)!}$$

ආකාරයේ සම්බන්ධයක් සපුරාලනු ලැබේ. $n = 1, 2$ සහ 3 යෙදීමෙන් λ, μ සහ ν සොයන්න. $n = 4$ සඳහා සත්‍යාපනය කරන්න. ඒ නයින් හෝ අන් අපුරුතින් හෝ, $\sum_{r=1}^n U_r = \frac{1}{2} - \frac{(n+1)}{(n+2)!}$ බව පෙන්වන්න. $\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ ග්‍රේණිය අහිසාරි වේ ද? මබේ ප්‍රතිථිලය සනාථ කරන්න.

ii) $x^{p+1} + y^{p+1} = (x+y)(x^p + y^p) - xy(x^{p-1} + y^{p-1})$ බව සත්‍යාපනය කරන්න. ඒ තයින් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ n ධන නිවිලයක් වන විට $(3 + \sqrt{5})^n + (3 - \sqrt{5})^n$ යන්න 2^n වලින් බෙදෙන බව පෙන්වන්න. $(3 + \sqrt{5})^n$ හි නිවිල කොටස එකකින් වැඩි කළවිට එලිත සංඛ්‍යාව 2^n නිවිල ගුණාකාරයක් බව අපේෂනය කරන්න. (1990)

(15) i) $f(r) = \frac{1}{r^2} (r \neq 0)$ නම්, $f(r+1) - f(r) = \frac{(2r+1)}{r^2(r+1)^2}$ බව පෙන්වන්න. ඒ නයින්, $\frac{3}{1^2 2^2} + \frac{5}{2^2 3^2} + \frac{7}{3^2 4^2} + \dots \dots$ ග්‍රේණියේ පළමුවැනි පද n හි එළක්‍රය සොයන්න. ඉහත ග්‍රේණිය අහිසාරි වේ ද? මබේ උත්තරයට හේතු දක්වන්න.

ii) $|x| < 1$ සඳහා $\ln(1-x) = -x - \frac{x^2}{2} - \frac{x^3}{3} - \dots - \frac{x^n}{n}$ ප්‍රතිථිලය උපකල්පනය කිරීමෙන්,

$$\ln 2 = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2}\right)^2 + \frac{1}{3} \left(\frac{1}{2}\right)^3 + \dots + \frac{1}{n} \left(\frac{1}{2}\right)^n + \dots \quad \text{බව පෙන්වන්න. } \frac{1}{r(r+1)}$$

හින්න හාග ඇසුරෙන් ප්‍රකාශ කරන්න. $S_n = \sum_{r=1}^n \frac{1}{r(r+1)} \left(\frac{1}{2}\right)^r = 1 - \sum_{r=1}^n \frac{1}{r(r+1)} \left(\frac{1}{2}\right)^r - \frac{2}{n+1} \left(\frac{1}{2}\right)^{n+1}$ බව පෙන්වන්න. $n \rightarrow \infty$ විට $S_n \rightarrow 1 - \ln 2$ බව අපේෂනය කරන්න. (1991)

(16) i) $\frac{4}{2.3.4} + \frac{7}{3.4.5} + \dots + \frac{3r+1}{(r+1)(r+2)(r+3)} + \dots$ ග්‍රේණියේ මුල් පද n හි එළක්‍රය සොයන්න. ඉහත ග්‍රේණියේ අහිසාරි බව පෙන්වා අනන්තය තෙක් එළක්‍රය සොයන්න.

ii) ඔහුම් n ධන නිවිලයක් $5m, 5m, \pm 1, 5m \pm 2$ ආකාරයෙන් ප්‍රකාශ කළ හැකි බව පෙන්වන්න. මෙහි m යනු නිවිලයකි. ඒනයින්, n^2 ආකාරයේ ඔහුම් නිවිලයක් 5 න් බෙදු විට ගේපය 0, 1, 4 අනුරිත් එකක් වන බව අපේෂනය කරන්න. (1992)

(17) a) $S_n = \sum_{r=1}^n U_r$ යැයි ගනිමු. මෙහි $u_r = r(r+1)(r+2)$ වේ. $S_n = \frac{1}{4}n(n+1)(n+2)(n+3)$ බව පෙන්වන්න. ඒ නයින් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ

$V_r = \frac{1}{s_r}$ විට $\sum_{r=1}^n V_r$ සොයන්න. $\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ ග්‍රේණිය අහිසාරි නොවන බවද එහෙත් $\sum_{r=1}^{\infty} V_r$ ග්‍රේණිය අහිසාරි බවද අනන්තය තෙක් එහි එළක්‍රය $\frac{2}{9}$ බව ද පෙන්වන්න.

b) ගණිත අභ්‍යන්තර මූලධර්මය හාවිතයෙන් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ n යනු ධන නිවිලයක් විට $2^{2n+1} - 6n - 2$ යන්න 18 න් බෙදෙන බව සාධනය කරන්න. (1993)

(18) a) $u_r = r(r+1)$ යැයි සිතමු. $\sum_{r=1}^n U_r$ සහ $\sum_{r=1}^n \frac{1}{U_r}$ අභිසාරී වුව $\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ අභිසාරී නොවන බව පෙන්වන්න. ඒ නයින් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ $a_r = \frac{r^2(r^2+1)+2(r^3-1)}{r(r+1)}$ යන්නෙන් දෙනු ලබන a_r වැනි පදය ලෙස ඇති ගේණියේ මුල් n පදවල එක්සය සොයන්න. තව $\sum_{r=1}^n a_r$ අභිසාරී නොවන බව දී පෙන්වන්න.

b) S_n යනු $\frac{3}{1 \cdot 2} \cdot \frac{1}{2} + \frac{4}{2 \cdot 3} \cdot \frac{1}{2^2} + \frac{5}{3 \cdot 4} \cdot \frac{1}{2^3} + \dots$ ගේණියේ මුල් පද n හි එක්සය යැයි ගනිමු. ගණිත අභූහනය මුලධර්මය යෙදීමෙන් හෝ අන්ක්‍රමයකින් හෝ $S_n = 1 - \frac{1}{(n+1)2^n}$ බව පෙන්වන්න. (1994)

(19) i) $\frac{1}{1 \cdot 3 \cdot 5} + \frac{1}{2 \cdot 4 \cdot 6} + \frac{1}{3 \cdot 5 \cdot 7} + \dots$ ගේණියේ r වෙනි පදය u_r අවශ්‍ය නම් $f(r) = \frac{-1}{4(r+2)(r+4)}$ නම් $f(r) - f(r-2) = u_r$ බව පෙන්වන්න. ඒ නයින් හෝ අන් අපුරකින් හෝ $\sum_{r=1}^n U_r$ සොයන්න.

$$\sum_{r=1}^{\infty} U_r = \frac{11}{96} \text{ බව අපෝහනය කරන්න.}$$

ii) n නම් ඔනැම සාණ නොවූ නිවිලයක් සඳහා $n^7 - n$ යන්න 7 න් බෙදිය හැකි බව ගණිත අභූහන මුලධර්මය යොදාගතිමින් සාධනය කරන්න. සාණ නිවිල සඳහා ප්‍රතිච්ලය අපෝහනය කරන්න. $n^7 - n$ සාධකවලට වෙන් කිරීමෙන් n නම් ඔනැම නිවිලයක් සඳහා එය 3 න් බෙදිය හැකි බව සාධනය කරන්න. n නම් ඔනැම ඔන්නේ නිවිලයක් සඳහා $n^7 - n$ යන්න 168 න් බෙදෙන බව අපෝහනය කරන්න. (1995)

(20) i) $V_r - V_{r-1} = 2r$ ($r \geq 2$) සහ $V_1 = 1$ නම්, $\sum_{r=1}^n r = \frac{n}{2}(n+1)$ හාවිතයෙන් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ $V_n = n^2 + n - 1$ බව පෙන්වන්න. $U_r = \frac{V_r}{(r+2)!}$ යැයි දී ඇත්තම් $f(r) - f(r+1) = U_r$ වන සේ $f(r)$ ශ්‍රීතයක් සොයා ඒ නයින්, $\sum_{r=1}^n U_r = \frac{1}{2} - \frac{n+1}{(n+2)!}$ බව පෙන්වන්න. $\sum U_r$ අභිසාරී වේදී? මගිනි පිළිතුරට හේතු දක්වන්න.

ii) n යනු ධන නිවිලයක් නම්, $4 \cdot 6^n + 5^{n+1}$ යන්න 20 න් බෙදු විට ගේණිය 9 බව ගණිත අභූහනය මගින් සාධනය කරන්න. (1996)

(21) a) $r \geq 1$ සඳහා $u_r = \frac{\sqrt{r}}{(1+\sqrt{1})(1+\sqrt{2}) \cdots (1+\sqrt{r})}$ යැයි දී ඇත. $r > 1$ සඳහා $f(r-1) - f(r) = u_r$ වන පරිදි $f(r)$ සොයන්න. $\sum_{r=1}^n U_r = 2_{U_1} - \frac{U_n}{\sqrt{n}}$ බව පෙන්වන්න.

$\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ යන්න 1 ට අභිසාරී වන බව පෙන්වීම සඳහා ඉහත ප්‍රතිච්ලය යොදන්න.

ආ) $n \geq 1$ සඳහා $S_n = \sum_{r=1}^n \frac{1}{\sqrt{r}}$ යැයි ගනිමු. ගණිත අභ්‍යන්තරය පිළිබඳ මූලධර්මය යෙදීමෙන් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ $n \geq 1$ සඳහා $\sqrt{n} \leq S_n \leq \sqrt{2}$ බව සාධනය කරන්න. $\sum_{r=1}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{r}}$ ග්‍රේණිය අපසාරී බව අපෝහනය කරන්න. $u_1, u_2, \dots, u_n$ යනු $\lim_{n \rightarrow \infty} U_n = 0$ වන පරිදි වූ දහ පදවලින් යුත් අනුක්‍රමයක් නම, $\sum_{r=1}^{\infty} U_n$ ග්‍රේණිය අනිවාර්යයෙන්ම අභිසාරී වේ යැයි නිගමනය වේ ද? ඔබගේ උත්තරයට හේතු දක්වන්න. (1997)

(22) අ) $r \in Z^+$ සඳහා $U_r = \frac{2r+3}{r^2(r+1)^2(r+2)^2(r+3)^2}$ සහ $f(r) = \frac{k}{r^2(r+1)^2(r+2)^2}$ ලෙස ගනිමු. මෙහි k යනු නියතයකි. $r \in Z^+$ සඳහා $U_r = f(r) - f(r+1)$ වන පරිදි k හි අය සොයන්න.

i) $r \in Z^+$ සඳහා $g(r) \triangleq U_r = g(r) - g(r+1)$ තාවත් කරයි නම, $r \in Z^+$ සඳහා $g(r) = f(r) + c$ බව පෙන්වන්න. මෙහි c යනු නියතයකි.

ii) $\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ සොයා $\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ අභිසාරී බව අපෝහනය කරන්න.

ආ) $x_1 = 1, x_2 = 2$ සහ $n = 3, 4, \dots$ සඳහා $x_n = \frac{1}{2}(x_{n-2} + x_{n-1})$ ලෙස ගනිමු. ගණිත අභ්‍යන්තරය මූලධර්මය භාවිතයෙන් $n \in Z^+$ සඳහා $|x_n - x_{n+1}| = \frac{1}{2^{n-1}}$ බව සාධනය කරන්න. (1998)

(23) අ) ගණිත අභ්‍යන්තරය පිළිබඳ මූලධර්මය භාවිතයෙන් ඔනෑම n දහ නිවිලයක් සඳහා $\sum_{r=1}^{\infty} r(r+1)^2(r+2) = \frac{1}{10} n(n+1)(n+2)(n+3)(2n+3)$ බව සාධනය කරන්න.

ආ) අපරිමිත ග්‍රේණියක U_r නම් r වැනි පදය $\frac{2(r+4)}{r(r+1)(r+2)}$ වෙයි. ඔනෑම r දහ නිවිලයක් සඳහා $U_r = A\{f(r) - f(r+1)\}$ වන පරිදි වූ A නියතයක් සහ f ශ්‍රීතයක් සොයන්න.

ඒ නයින් හෝ අන් ක්‍රමයකින් හෝ ඉහත ග්‍රේණියේ මූල් පද n හි එක්‍රිය සොයන්න. ග්‍රේණිය අභිසාරී බව පෙන්වා එහි එක්‍රිය සොයන්න. (1999)

(24) අ) n ඔනෑම දහ නිවිලයක් සඳහා $u_n = 1.n + 2.(n-1) + \dots + (n-1).2 + n.1$ යයි ගනිමු. ගණිත අභ්‍යන්තරය මූලධර්මය මගින් $u_n = \frac{1}{6}n(n+1)(n+2)$ බව සාධනය කරන්න. n ඔනෑම දහ නිවිලයක් සඳහා $\frac{1}{u_n} = v_n - v_{n+1}$ වන අයුරින් v_n සොයන්න. ඒ නයින් හෝ අනු අයුරකින් හෝ $\sum_{r=1}^n \frac{1}{U_r} = \frac{3}{2} - \frac{3}{(n+1)(n+2)}$ බව පෙන්වන්න. $\sum_{r=1}^{\infty} \frac{1}{U_n}$ හි අය අපෝහනය කරන්න. (2000)

(25) $\frac{1}{1+1^2+1^4} + \frac{2}{1+2^2+4^2} + \frac{3}{1+3^2+3^4} + \dots$ ග්‍රේණියේ r වන පදය U_r ලියන්න.

i) $U_r = \frac{1}{2} \left[f(r) - \frac{1}{1+r+r^2} \right]$ බව පෙන්වන්න. මෙහි $f(r)$ යනු r හි නිර්ණය කළ යුතු ශ්‍රීතයක් වෙයි.

ii) $f(r+1)$ සොයා $u_r = \frac{1}{2} [f(r) - f(r+1)]$ බව සාධනය කරන්න.

iii) දෙන ලද ග්‍රේණියෙහි පද නා දක්වා එකතා $\frac{n(n+1)}{2(1+n+n^2)}$ බව පෙන්වන්න. (2006)

(26) අපරිමිත ග්‍රේණියක r වන පදය U_r යන්න $\frac{(2r+1)}{(3r-2)(3r+1)} \cdot \frac{1}{7^r}$ මගින් දෙනු ලැබේ.

$U_r = f(r-1) - f(r)$ වන පරිදි $f(r)$ සොයන්න. ඒ නයින්, $\sum_{r=1}^n U_r = S_n$ සොයා $\lim_{n \rightarrow \infty} S_n$ හි අගය සොයන්න. (2009)

(27) මනැම නා ධන තිබුලයක් සඳහා ගණිත අභ්‍යහනය මූලධර්මය මගින් $4n^3 - 6n^2 + 4n - 1 = n^4 - (n-1)^4$ බව සාධනය කරන්න. ඒ නයින්, $r = 1, 2, \dots, n$ සඳහා $u_r = 4r^3 - 6r^2 + 4r - 1$ වන ආකාරයට u_r ලියා දක්වන්න. $\sum_{r=1}^n r^3 = \left(\frac{n(n+1)}{2} \right)^2$ බව අපෝහනය කරන්න. [මබට $\sum_{r=1}^n r^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$ බව උපකල්පනය කළ හැකිය.] $1^2 + (1^2 + 2^2) + (1^2 + 2^2 + 3^2) + (1^2 + 2^2 + 3^2 + 4^2) + \dots$ ග්‍රේණියේ r වන පදය v_r ලියා දක්වන්න.

$\sum_{r=1}^n v_r = \frac{n(n+1)^2(n+2)}{12}$ බව පෙන්වන්න. මෙම ග්‍රේණිය අභිසාරී වේ ද? මබේ පිළිතුර සනාථ කරන්න.

$\frac{3}{1^2} + \frac{5}{1^2 + 2^2} + \frac{7}{1^2 + 2^2 + 3^2} + \frac{9}{1^2 + 2^2 + 3^2 + 4^2} + \dots$ ග්‍රේණියේ r වන පදය w_r යැයි ගනිමු. $w_r = f(r) - f(r+1)$ වන ආකාරයට $f(r)$ සොයන්න.

ඒ නයින්, $S_n = \sum_{r=1}^n w_r$ සොයන්න. මෙම ග්‍රේණිය අභිසාරී වේ ද? මබේ පිළිතුර සනාථ කරන්න. (2010)

(28) $r \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා $u_r = \frac{1}{(2r-1)(2r+1)(2r+3)}$ යැයි ගනිමු. r ඇයුරෙන් $\frac{u_{r+1}}{u_r}$ සොයන්න.

ඒ නයින්, $r = 1, 2, 3, \dots$ සඳහා $(2r-1) u_r - (2r+1) u_{r+1} = 4u_{r+1}$ බව පෙන්වන්න.

$\sum_{r=1}^n U_r = \frac{1}{12} \frac{1}{4(2n-1)(2n+3)}$ බව අපෝහනය කරන්න. $\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ ග්‍රේණිය අභිසාරී

වේ ද? මබේ පිළිතුර සනාථ කරන්න. (2011)

(29) පියු යා $x \in \mathbb{R}$ සඳහා $12x^2 + 1 \equiv A(2x-1)^3 + B(2x+1)^3$ වන පරිදි A හා B නියන සොයන්න.

ඒ නයින්, $r \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා $u_r = f(r) - f(r+1)$ වන පරිදි $f(r)$ නිර්ණය කරන්න.

මෙහි $u_r = \frac{12r^2+1}{(2r-1)^2(2r+1)^3}$ වෙයි. $\sum_{r=1}^n U_r = \frac{1}{12} \frac{1}{2(2n+1)^3}$ බව පෙන්වන්න.

$\sum_{r=1}^n U_r$ ග්‍රේණිය අභිසාරී බව පෙන්වා $\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ හි අගය සොයන්න. (2012)

(30) සියලු $n \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා අපරිමිත ග්‍රේණියක පළමු පද මාගි එකතුව $6 - \frac{2^{n+1}}{3^{n-1}}$ මගින් දෙනු ලැබේ. මෙම ග්‍රේණියෙහි n වෙති පදය සොයා ග්‍රේණිය අභිසාරී ගුණෝත්තර ග්‍රේණියක් බව පෙන්වන්න. (2013)

(31) $r \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා $U_r = \frac{3(6r+1)}{(3r-1)^2(3r+2)^2}$ හා $n \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා $S_n = \sum_{r=1}^n U_r$ යැයි ගනිමු. $r \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා

$$U_r = \frac{A}{(3r-1)^2} + \frac{B}{(3r+2)^2} \text{ වන පරිදි } A \text{ හා } B \text{ නියතවල අගයන් සොයන්න. \text{ ඒනායින්,}$$

$n \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා $S_n = \frac{1}{4} - \frac{1}{(3n+2)^2}$ බව පෙන්වන්න. $\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ අපරිමිත ග්‍රේණිය අභිසාරී වේ ද? ඔබගේ පිළිතුර සනාථ කරන්න. $|S_n - \frac{1}{4}| < 10^{-6}$ වන පරිදි වූ $n \in \mathbb{Z}^+$ සි කුඩාතම අගය සොයන්න. (2013)

(32) $r \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා $U_r = \frac{r^2 - r - 5}{r(r+1)(r+4)(r+5)}$ යැයි ගනිමු.

$n = 0, 1, 2, 3$ සඳහා r^n හි සංග්‍රහකය සැයදිමෙන්, $r \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා $r^2 - r - 5 = A(r^2 - 1)(r+5) - Br^3(r+4)$ වන පරිදි A හා B නියත පවතින බව පෙන්වන්න.

$r \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා $\sum_{r=1}^n U_r = \frac{n}{(n+1)(n+5)}$ බව පෙන්වන්න.

$\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ අනන්ත ග්‍රේණිය අභිසාරී වන බව තවදුරටත් පෙන්වා, එහි එක්‍රය සොයන්න.

ඒ නයින් $\sum_{r=3}^{\infty} 3U_r$ සොයන්න. (2014)

(33) $r \in \mathbb{Z}^+$ සඳහා $A(r+5)^2 - B(r+1)^2 = r + C$ වන පරිදි, A, B හා C නියතවල අගයන් සොයන්න. ඒනායින්, අපරිමිත ග්‍රේණියක r වන පදය $U_r = \frac{8}{(r+1)^2(r+3)(r+5)^2}$

යන්න $f(r) - f(r+2)$ ලෙස ප්‍රකාශ කළ හැකි බව පෙන්වන්න. මෙහි $f(r)$ යනු නිර්ණය කළ යුතු ලිඛිතයක් වේ.

$\sum_{r=1}^n U_r$ ග්‍රේණියේ එක්‍රය සොයා, $\sum_{r=1}^{\infty} U_r$ ග්‍රේණිය $\frac{1}{8^2} + \frac{1}{15^2}$ එක්‍රයට අභිසාරී වන බව අපෝහනය කරන්න. (2015)